

Kommunals landrapport

KNS yrkeskonferens för brandpersonal 13-15 september 2016

Så får räddningstjänsten och ambulansen en säkrare arbetsmiljö

Hot och våld

Det ska inte kosta liv att rädda liv. Bristfällig utbildning och hotfulla situationer gör att brandmän och ambulanspersonal kan sväva i fara på jobbet. I februari bjöd inrikesminister Anders Ygeman till ett möte för att diskutera konkreta åtgärder för att minska hot och våld mot ambulans- och räddningstjänstpersonal. På mötet utlovade regeringen konkreta åtgärder som handlar om förebyggande arbete, högre polisnärvaro, utbildning samt en översyn av det rättsliga skyddet för personal inom ambulans- och räddningstjänstpersonal.

Kommunal ser att det är helt oacceptabelt att Kommunals medlemmar upplever våld och hot på sina arbetsplatser. Arbetet för en bättre arbetsmiljö pågår ständigt och på många olika sätt. En del kan vi göra själva, en del måste göras av myndigheterna. Det handlar inte minst om relationen till samhällsmedborgarna. Vi kan ta fasta på och värda kontakten med alla de människor som faktiskt stöder oss. Tillsammans med dem kan vi övertyga den som ännu inte tagit ställning.

Vi kan också samla på goda exempel på effektiva sätt att arbeta och sprida dem till fler. Ett sådant exempel är hur Räddningstjänsten Syd arbetat förebyggande i olika projekt och på så sätt nått mycket färre larm än tidigare, bostadsbränderna har minskat med cirka 30 procent och dödsbränderna ligger på hälften av snittet i landet.

<http://www.rsyd.se/om-oss/press/pressmeddelanden/2016/bostadsbranderna-minskar-i-raddningstjansten-syds-omrade/>

<http://www.rsyd.se/nyheter/2015/raddningstjansten-syds-forebyggande-arbete-pa-skolor/>

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1646&artikel=6376053>

<http://www.svd.se/4300793>

Ett annat sätt är att samverka med forskningen. Ett exempel är hur arbetsmiljöforskaren Johan Sanne på IVL samarbetar med olika räddningstjänster för att utveckla och testa hur man kan integrera arbetsmiljöarbetet i det dagliga arbetet med att förbättra verksamheten.

<http://www.ivl.se/sidor/aktuell-forskning/forskningsprojekt/arbetsmiljo/arbetsmiljon-for-raddningstjansten-granskas.html>

Avspärrningar

Dödsfallen denna vår bland brandmän på olycksplatser i trafiken har lett till att Kommunal slagit larm - Något måste göras för att säkra räddningstjänstpersonalens arbetsmiljö. Medlemmarna som arbetar med att rädda liv ska inte behöva riskera livet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB sammankallade den 9 maj, representanter för blåjussverige för att diskutera hur vi ska göra det tryggare för personal vid insats.

Kommunal har framfört förslag på vad som behöver göras för att skapa en säkrare arbetsmiljö för räddningspersonalen Kommunal vill se mer resurser till räddningstjänsten och polisen för att kunna säkra olycksplatser. Helst vill vi att polisen ska rycka ut tillsammans med räddningstjänsten och ta ansvar för avstängning och omdirigering av trafik samt tydligare varselkläder och varningsutrustning, samövning och liknande skyddsbarriär som bärgare har i form av TMA-bilar.

Dessutom vill Kommunal se över möjligheten att förbjuda allmänheten att fotografera på olycksplatser. Kommunal tycker inte heller att det är lämpligt att första insats är en ensam person.

Kommunal kartlägger utbildningar för förarbevis

Ett förarbevis för utryckningsfordon som ska vara likadant över hela Sverige känns som en självklarhet – men det är det inte. Vissa kommuner eller regioner har regelbundet återkommande rigorösa övningar, andra har det inte. På vissa håll i landet får brandmännen träna på iskörning varje år, på andra inte. Vad behöver du kunna innan för att få sätta dig bakom ratten i en brandbil? Det är helt olika beroende på var i landet du befinner dig. Detta leder till en osäker situation för nyblivna förare, och en förhöjd risk för olyckor. Kommunal propagerar som känt för att en standard ska införas på utbildning och förarbevis, och håller just nu på med en kartläggning av utbildningar för att se hur en sådan skulle kunna se ut, och hur den kan läggas in i grundutbildningen för brandmän, skydd mot olyckor (SMO-utbildningen).

Ett förslag för att minska risken för olyckor med utryckningsfordon är att införa ett nationellt förarbevis för utryckningsfordon. Detta är en viktig fråga som Kommunal redan arbetat med under en längre tid. Vi har lämnat underlag till riksdagsmotioner, och sammanställer också förslag på hur förarbeviset kan inlemmas i SMO-utbildningen.

Stoppa cancerriskerna på jobbet

I Sverige samarbetar facket med arbetsgivare, myndigheter och politiker genom projektet [Friska brandmän](#) och [Skellefteåmodellen](#), som är ett arbetssätt för att farliga partiklar inte ska tas med in på brandstationen. Mycket återstår att göra på lagstiftningsområdet, och när det gäller klassning av cancer som arbetsskada. Men det vi kan göra här och nu är att minimera vår exponering för farliga ämnen.

Kommunal har under året arbetat med samverkan internationellt. Senast den 9-11 maj hade vi ett möte i Madrid med kollegor i fackförbunden i Europa. Frågan om cancer ligger högt upp på agendan.

Från våra medlemmar har även motioner inkommit angående klassning av cancer som arbetsskada. I Sverige kan man i dag inte enkelt klassificera cancer som arbetsskada. Kommunal arbetar vidare med hur vi kan synliggöra och förbättra systemen för de som har blivit drabbade.

Kvinnor inom räddningstjänsten

I Sverige har vi arbetat mycket för kvinnor inom räddningstjänsten. Frågeställningarna som Kommunal jobbat med har omfattat lokaler, kläder, attityder och graviditet. En frågeställning handlar om attityder. Vi kan se en förändring inom ämnet. Förr handlade det om fördomar och den fysiska prestationen, i dag ser vi en förändring där attityden redan startar på skolorna.

Utvecklingen går framåt för kvinnor inom räddningstjänsten i Sverige. Vi kan se att I dag finns det 3,1 procent heltidsanställda kvinnliga brandmän samt 4,6 procent kvinnliga anställda inom räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB).

Det vi kan se är att det är fortfarande svårt att rekrytera kvinnliga brandmän. Vi kan även se en problematik att vissa kvinnor inte söker sig till yrket efter utbildningen och vissa inte stannar kvar i yrket. Orsakerna är många. Attityder är och har alltid varit en del av frågeställningarna från början när kvinnliga brandmän började för 18 år sedan. Kommunal har arbetat med frågan under hela tiden med att föreläsa och arbeta i olika jämställdhetsprojekt med arbetsgivarna. Vi kan se att attityderna har förändrats. Till en början var det fördomar, klarar hon jobbet fysiskt och vad händer om hon blir gravid? I dag kan vi se en skillnad angående attityden mot kvinnorna. En del kan bero på den handlingsplan som MSB införde 2009-2015 där en punkt stod för att vid nyrekrytering skulle 40 - 60 procent bestå utav kvinnor. Detta gjorde att de flesta kvinnor kallades till anställningsintervju och inte alla män och en diskussion startades.

Ensamarbete, första insatsperson (FIP)

Kommunal lyfter bemanningsfrågan som är akut inom räddningstjänsten. Räddningstjänsten lider av att insatsstyrkorna ofta är för små. Tillsammans med mindre övningstid och brister i utbildningarna gör det dem sämre rustade att möta de olyckor som faktiskt inträffar. Minskade styrkor och utlarmning med FIP (första insatsperson) leder många gånger till fysisk och psykisk påfrestning för både räddningstjänst och allmänhet. Kommunal vill ha ett stopp för ensamarbetet inom räddningstjänsten och se över bemanningen. Räddningstjänsten måste alltid prioritera insatserna. Kommunal ville förmedla dessa problem – och förslag på lösningar - till politiker och tjänstemän inom räddningstjänsten när branschen träffades på konferensen Brand 2016 den 24–26 maj i Karlstad.

Mona Hjortzberg
Ombudsman
Arbetsplats- och avtalsenheten